

ผลการดำเนินงานกิจกรรม FHS-PLC ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ประจำเดือนพฤษภาคม 2562

1. รายชื่อผู้เข้าร่วมวง PLC

ลำดับที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ประจำสาขาวิชา
1	ผศ.ชดาทิพ ศุภสุวรรณ	นิติศาสตร์
2	อ.ยุพยงค์ วิงวร	นิติศาสตร์
3	อ.ดร.ยุทธจักร งามขจิต	รัฐประศาสนศาสตร์
4	อ.ไตรตรีงษ์ พลอยม่วง	ดนตรีศึกษา
5	อ.วิรัชญา แซ่ล้อ	สังคมศึกษา
6	อ.ภาณุกรณ์ จันทร์สว่าง	ภาษาจีน
7	อ.ณัฐปภัสร์ พงษ์โพเนเพ็ก	ภาษาจีน
8	อ.ดร.กฤษดา กฤตเมธกุล	ภาษาจีน
9	อ.ดร.ประไพโรจน์ จันทะบัณฑิต	ภาษาจีน
10	อ.พิเชษฐ สัตย์วินิจ	ภาษาอังกฤษธุรกิจ
11	อ.ภาณิกานต์ คงนันทะ	การพัฒนาชุมชน
12	ผศ.ณรงค์ศักดิ์ สุกแก้วมณี	ศิลปศึกษา
13	อ.พาสณา แดงจันทร์	ศิลปศึกษา
14	อ.ชัชวาล อินทรपालิต	ศิลปศึกษา

สรุปผลในเดือนพฤษภาคม 2562 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีอาจารย์ร่วมวง FHS-PLC จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 24.56 (จากอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 57 คน)

2. ประเด็นหรือหัวข้อเรื่องในการแลกเปลี่ยนในวง FHS-PLC ประจำเดือนมีนาคม “การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างไรให้เกิด Maximum Learning”

- ทีมแกนนำฯ โดยอาจารย์ยุพยงค์ วิงวร ชี้แจงรายละเอียดว่า การศึกษาที่เน้นประสบการณ์นอกห้องเรียน คณะฯ อยากให้อาจารย์ทุกท่านร่วมกันเสนอรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน การจัดการศึกษานอกห้องเรียนนับเป็นการขยายประสบการณ์เรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ มีเจตคติและเกิดความตระหนักรู้ต่อสิ่งรอบตัว การศึกษานอกห้องเรียนมีลักษณะเป็นสหวิทยาการที่บูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันที่เพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะที่สำคัญ ๆ รวมถึง ทักษะ การสังเกต การตั้งคำถาม การคิดเชิงวิจารณ์ การแก้ปัญหาทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้การศึกษานอกห้องเรียนยังส่งเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้และการคิดในระดับสูง ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การศึกษานอกห้องเรียนเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนและปลูกฝังคุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

จึงขอเสนอข้อมูล ข้อค้นพบจากงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนที่พัฒนาโดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งสรุป ได้ดังนี้

1. การสอนต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Make it relevant) การออกแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นควรออกแบบให้สอดคล้องสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน เนื่องจากการจัดการศึกษาโดยทั่วไปมักให้ความสำคัญกับการเรียนแบบท่องจำเพื่อนำไปใช้สอบเท่านั้นการเรียนในลักษณะนี้จึงไม่มีความหมายต่อผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้เสนอว่าการออกแบบการสอนควรครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหาที่เรียน เข้าใจข้อเท็จจริง หลักการและเหตุผล ตลอดจนวัตถุประสงค์ทางด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีและมีโอกาสฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ ด้วย นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ ควรมีลักษณะเป็นองค์รวม มีการบูรณาการเชื่อมโยงผสมผสานเนื้อหาความรู้ระหว่างสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนภายในห้องเรียนไปสู่ชีวิตจริง ควรฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มและมีส่วนร่วมในการเรียน เข้าใจหลักการและเหตุผลฝึกแก้ปัญหา ลองผิดลองถูก ทั้งนี้ ผู้สอนควรออกแบบการจัดประสบการณ์โดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ได้ ควรฝึกให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะเพื่อนคู่คิดหรือในกลุ่มย่อย ได้แสดงบทบาทสมมติ ได้ฝึกหลักของประชาธิปไตย หรือค้นหาข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งปฐมภูมิ (primary source) เป็นต้น นอกจากนี้ควรฝึกให้นักเรียนระดมสมอง (brainstorm) ว่านักเรียนสามารถจะประยุกต์ใช้ทักษะ ความรู้ที่เรียนในห้องเรียน ไปใช้ในสถานการณ์อื่นนอกห้องเรียนได้อย่างไร

2. การพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดในระดับสูง (Simultaneously develop lower and higher order thinking skills) จากข้อค้นพบของงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เสนอว่านอกจากการเรียนโดยผ่านกิจกรรมแล้ว ควรฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) คิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ซึ่งเป็นการคิดในระดับสูงไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ เพราะการฝึกทักษะการคิดระดับสูงจะช่วยให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้หรือต่อยอดถ่ายโอนความรู้ที่ได้เรียนมาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ควรให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้เป็นฐาน (knowledge base) เพื่อให้ผู้เรียนสร้างสรรค์องค์ความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการฝึกทักษะ การเป็นผู้นำ การฝึกให้ผู้เรียนมีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการตั้งคำถามเพื่อแสวงหาความรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ

3. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (Teach students how to learn) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้สอนต้องปลูกฝังคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต การสอนเนื้อหาที่เป็น

นามธรรม ครูต้องมีเทคนิคในการสอน โดยนำเสนอตัวอย่างที่ชัดเจน เช่น ความสัมพันธ์เชิงประวัติศาสตร์โดยให้นักเรียนอ่านและอภิปรายอัตชีวประวัติ วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของกลุ่มชน(demographic) วิจารณ์วรรณกรรม งานศิลปะ โต้แย้งที่ประเด็นที่ขัดแย้ง นอกจากนี้จากข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่าการเชื่อมโยงโมเดล (model) กับเนื้อหาที่เป็นนามธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เช่น การสร้างแบบจำลองระบบนิเวศน์ โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งอาจเป็นพืชหรือสัตว์ ให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนจับเชือกไหมพรมต่อ ๆ กัน และกำหนดให้นักเรียนคนหนึ่งนั่งลง การปฏิบัติเช่นนี้ จะทำให้เพื่อนที่อยู่ข้าง ๆ รู้สึกว่าไหมพรมตึง การออกแบบการสอนโดยใช้แบบจำลองนี้จะสะท้อนให้เห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ของระบบนิเวศน์ ซึ่งเมื่อสิ่งหนึ่ง (อาจเป็นพืช/สัตว์) ขาดหายไปหรือถูกทำลาย ก็จะมีส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ได้ การเรียนโดยผ่านแบบจำลองในลักษณะนี้ ผู้เรียนจะเข้าใจบทเรียนที่เป็นนามธรรมได้ชัดเจนขึ้น เป็นการจุดประกายให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ที่จะแสวงหา ค้นพบข้อมูลเพิ่มเติมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม(Understand that Teamwork is an Outcome and Promote Learning)การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จากงานวิจัยพบว่า ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เทียบเคียงได้กับการเล่นเบสบอล (baseball) ซึ่งไม่สามารถเล่นคนเดียวกับแต่จะต้องเล่นเป็นทีมและมีโค้ชเป็นผู้แนะนำจึงจะไปสู่เป้าหมายหรือชัยชนะได้ แต่ในทางปฏิบัติพบว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเดิมที่ผู้สอนส่งทอดข้อมูลจากผู้สอนมายังนักเรียนโดยตรง โดยอาศัยตำราเป็นสื่อประกอบ และเป็นปฏิสัมพันธ์แบบ 1: 1 ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการทำงานร่วมกัน อาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมนั้นมิได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟังและเรียนรู้จากผู้อื่น ขาดการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความคิด ความรู้กับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการออกแบบการสอนเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดเป็นคู่ ฝึกทักษะการสื่อสารได้ฝึกทักษะการคิดพื้นฐานและการคิดระดับสูง และเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเพื่อเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคต

5.ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการเรียนรู้ (Exploit Technology to Support learning) การออกแบบการสอนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เป็นวิธีการหนึ่งในการฝึกกระบวนการแก้ปัญหา ฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะในการสื่อสาร ถ่ายโอนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดของตนเองและเพื่อน และทำงานร่วมกับเพื่อนได้ โดยผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และบทเรียนออนไลน์การเรียนรู้จาก E-learning, Weblog, Web-Based Education เป็นต้น เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อาจเริ่มโดยการตั้งคำถามว่า ทำไมคนจึงไม่สบายและให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเริ่มจากการระบุปัญหา สืบค้นข้อมูลออนไลน์ร่วมกับเพื่อน ฝึกตั้งสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐาน และลงข้อสรุปประเด็นเป็นต้น สรุปการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรให้ผู้เรียนฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นนอกเหนือจากการเรียนรู้เฉพาะวิชาแกนหรือวิชาหลักในตำรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตการทำงาน ซึ่งทักษะการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมต้องจัดให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริง มีการบูรณาการเนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยกันแบบองค์รวม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำ

เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นทางความคิด สามารถขึ้นนำตนเอง สามารถดำรงชีวิตและสร้างสรรค์ชิ้นงานในศตวรรษใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อสรุป / องค์ความรู้ที่ได้จากวง FHS-PLC

- ที่ประชุมวง FHS-PLC ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็น “การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างไรให้เกิด Maximum Learning” ได้สรุปข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ดังนี้

ข้อดี

- การเรียนหลักทฤษฎี นักศึกษาจะสนใจ แต่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนนักศึกษาจะกระตือรือร้น เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาได้
- สอดคล้องกับทักษะใน ศตวรรษที่ 21 : ทักษะชีวิต
- นักศึกษาเปิดโลกกว้าง เจอสถานการณ์จริง กระตุ้นกระบวนการคิดตลอดเวลา
- นักศึกษานำความรู้ไปใช้ได้จริง เรียนรู้จากข้อผิดพลาดเกิดทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

ข้อเสีย

- ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้นักศึกษา ผู้สอนจึงต้องกำหนดเป้าหมาย ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะจริงๆ ผู้สอนจึงต้องมีความเชี่ยวชาญ
- การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนต้องมีการเดินทาง อาจสิ้นเปลืองงบประมาณ และใช้เวลาในการเดินทางไปกลับ
- ถ้าไม่มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะใช้เวลามากเกินไป และไม่เกิดประโยชน์กับนักศึกษา

ที่ประชุมจึงมีมติร่วมกันว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ AL ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ควบคู่ไปด้วยเพราะนักศึกษาสามารถบรรลุการเรียนรู้ขั้นสูงสุดได้ด้วยตนเองได้ เช่น การจัดโครงการศึกษาดูงาน การจัดให้เด็กออกค่ายฯ หรือจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างประสบการณ์ให้นักศึกษา การให้นักศึกษามีโอกาสจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนร่วมกับอาจารย์ พานักศึกษาลงพื้นที่เพื่อจัดทำบริการวิชาการ นำนักศึกษาลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลการทำวิจัย เมื่อนักศึกษาได้พบกับสถานการณ์จริงๆ ได้ลงมือปฏิบัติจริง จะเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักศึกษาได้

4. รูปถ่ายประกอบการประชุม FHS-PLC

